

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2019, č. j. 19 Ad 44/2018 - 20,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2018, č. j. MPSV-2018/203759-923, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí ze dne 8. 8. 2018, č. j. 764136/18/OT, kterým nebyl stěžovatelce přiznán příspěvek na bydlení. V žalobě žalobkyně požádala o ustanovení zástupce.

[2] Krajský soud shora uvedeným usnesením návrh žalobkyně na ustanovení zástupce z řad advokátů zamítl (výrok II usnesení). Uvedl, že žalobkyni bylo za účelem její žádosti doručeno prohlášení o majetkových, výdělkových a osobních poměrech a bylo jí uloženo, aby ve stanovené lhůtě (10 dnů) toto prohlášení doručila krajskému soudu řádně vyplněné. Tuto výzvu žalobkyně prokazatelně převzala oproti vlastnoručnímu podpisu dne 18. 1. 2019, avšak vůbec na ni nereagovala. Žalobkyně tak neprokázala své osobní a majetkové poměry, tedy to, zda splňuje podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů.

II.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností, a to v rozsahu jeho výroku II. Nesouhlasila s tím, že jí krajský soud napadeným usnesením neustanovil zástupce. Je přesvědčena, že splňuje podmínky pro ustanovení. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu v rozsahu jeho napadení

(tj. ve výroku II) zrušil. V kasační stížnosti rovněž požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

III.

[4] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19 (podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek), netrval na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku (srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63). Ostatně předmětné řízení je od soudního poplatku osvobozeno [viz § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů].

[5] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval žádostí stěžovatelky o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou splněny předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Obecně přitom platí, že zastoupení advokátem je podmínkou řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), a proto se při ustanovování zástupce pro toto řízení zvláště nezkoumá, zda je toho nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. V nyní souzené věci, kdy je napadáno usnesení, jímž krajský soud neustanovil stěžovatelce zástupce, se ovšem neuplatní § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (k tomu blíže již zmiňované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 196/2014 - 19). Proto Nejvyšší správní soud posuzoval, zda stěžovatelka k ochraně svých práv zástupce nezbytně potřebuje. Nyní posuzovaná věc se netýká žádné složité hmotněprávní otázky, je možné o ní rozhodnout bez nařízení jednání a provádění důkazů. S ohledem na obsah kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud před vydáním svého rozhodnutí musel pouze seznámit s listinami založenými ve spise krajského soudu a na jejich základě posoudit, zda stěžovatelka doložila, že jsou u ní splněny podmínky pro ustanovení zástupce. Nakládání se spisem krajského soudu a čerpání informací z něj přitom není dokazováním ve smyslu soudního řádu správního (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2015, č. j. 2 As 259/2015 - 41). Vzhledem k těmto okolnostem Nejvyšší správní soud naznal, že ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nebylo nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatelky, a proto jejímu návrhu nevyhověl (obdobně srov. rozsudek ze dne 6. 1. 2016, č. j. 2 As 297/2015 - 19, ze dne 25. 11. 2016, č. j. 7 As 283/2016 - 15).

[6] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti stěžovatelky v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Kasační stížnost směřuje proti usnesení, kterým krajský soud zamítl návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 9 s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné. Dle soudního řádu správního je však možné, aby byl účastníku řízení zástupce ustanoven, a to za současného splnění čtyř předpokladů (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 téhož zákona): 1) je podán návrh na ustanovení zástupce, 2) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, 3) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a 4) ustanovení

pokračování

zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19).

[10] Spornou v posuzované věci je otázka, zda byla v řízení před krajským soudem naplněna třetí z výše uvedených podmínek, tedy zda stěžovatelka doložila nedostatek prostředků pro vedení řízení.

[11] Z judikatury vyplývá, že povinnost doložit nedostatek prostředků je na účastníkovi řízení, který se domáhá ustanovení zástupce. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Asz 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS).

[12] Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že krajský soud stěžovatelku vyzval, aby řádně vyplnila formulář o svých majetkových poměrech a tento zaslala zpět soudu ve lhůtě deseti dnů. Tuto výzvu stěžovatelka prokazatelně převzala oproti vlastnoručnímu podpisu dne 18. 1. 2019 (viz doručenka založená v soudním spisu). Na výzvu však nikterak nereagovala.

[13] Je tedy zřejmé, že stěžovatelka ve stanovené lhůtě ani později do dne vydání napadeného usnesení nedostála své povinnosti doložit nedostatek prostředků za účelem posouzení toho, zda splňuje podmínky pro ustanovení zástupce.

[14] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud postupoval v souladu se zákonem, když zamítl návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce. Na tomto závěru přitom nemůže nic změnit to, že stěžovatelka vyplněný formulář o svých majetkových poměrech přiložila ke kasační stížnosti. Stěžovatelka tento měla zaslat krajskému soudu v době posuzování její žádosti. Ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). K tvrzení stěžovatelky, že nelze souhlasit s krajským soudem, že je způsobilá k samostatnému vystupování před soudem, kasační soud poznamenává, že na dané skutečnosti krajský soud nyní přezkoumávané rozhodnutí nevystavěl. Krajský soud zástupce stěžovatelce neustanovil z důvodu nedoložení její majetkové situace (viz výše).

[15] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatelka v řízení úspěch neměla a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu